

2000. ÉVI I. TÖRVÉNY A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ EGYHÁZI BÍRÁSKODÁSÁRÓL

(a 2005. évi VI. törvény, a 2006. évi III. törvény, a 2012. évi III. törvény, a 2013. évi II. törvény, a 2013. évi III. törvény, a 2014. évi III. törvény, a 2016. évi II. törvény és a 2017. évi II. törvény módosításaival egységes szerkezetben)

Az egyház bírói hatalma Jézus Krisztusnak mint az Anyaszentegyház Urának a Máté evangéliuma 16. része 17-19. verseiben és a 18. része 15-20. verseiben foglalt kijelentésén - a kulcsok hatalmán alapul. Hitvallási alapja a Heidelbergi Káté 83-85. pontjaiban foglalt kérdésekre adott válaszokban és a II. Helvét Hitvallás 18. fejezetében van.

Az egyházi fegyelmezés mind tartalmában, mind módszereiben pásztori szolgálat is.

A fegyelmezés célja az egyházi élet és szolgálat ékes és jó rendjének biztosítása (I. Kor 14,40).

I. RÉSZ AZ EGYHÁZ BÍRÓI HATALMA

1. § Az egyház bírói hatalma fegyelmi ügyekre és olyan vitás tanfegyelmi és igazgatási ügyekre terjed ki, amelyeket az egyházi törvény bírói hatáskörbe utal.

2. § (1) Az egyháztagok fegyelmi és az egyházközség igazgatási ügyében az illetékes presbitérium jár el.

(2) Egyházi tisztségviselők¹ fegyelmi és igazgatási ügyében az illetékes egyházi bíróság jár el.

(3) Az egyházi szolgálatban álló lelkészi képesítésű és jellegű egyházi személyek, valamint egyházi szolgálatban nem álló, de az egyház nyilvántartásában szereplő lelkészek fegyelmi és igazgatási ügyében az egyházi bíróság jár el. Minden egyéb alkalmazott tekintetében pedig a mindenkor hatályos állami jogszabályok szerint kell eljárni. Az alkalmazottak tekintetében a keresztyén erkölcsre és hithűségre vonatkozó követelményeket az intézmények belső szabályaiban, illetve az alkalmazásukra vonatkozó szerződésben kell érvényesíteni.²

(4) Ugyanaz az egyházi bíró csak egy egyházi bíróságnál működhet.³

3. § (1) Az egyházi bíróságok a részükre meghatározott hatáskörben és eljárási szabályok szerint járnak el, és a hatáskörükbe tartozó ügyekben minden világi hatóság és bíróság kizárásával határoznak.

(2) Illetékes bíróságától - a törvényben írt kivételektől eltekintve - senki sem vonható el.

(3) Egyházi bíróságok tagjai e tisztségükben eljárva kizárólag a törvénynek vannak alárendelve.

4. § Az egyházi bíróságok a következők:

- a) az egyházmegyei bíróság,
- b) az egyházkerületi bíróság,
- c) a zsinati bíróság.

II. RÉSZ AZ EGYHÁZI BÍRÓSÁGOK SZERVEZETE ÉS HATÁSKÖRE

I. fejezet

Az egyházmegyei bíróság

5. § (1) Az egyházmegyei bíróság elnöksége az egyházmegye esperese és gondnoka. Az egyházmegyei bíróságot az egyházmegyei bírák alkotják, akiket az általános tisztújítás során az alakuló egyházmegyei közgyűlés választ meg a teljes jogú egyháztagok köréből.

¹ A 2. § (2) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

² A 2. § (3) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

³ A 2. § (4) bekezdést a ZS.-356/2014. 04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2014. évi III. törvény módosította.

(2) Az egyházmegyei bíróság négy lelkészi és négy világi egyháztagból áll. A világi tagokat lehetőleg jogi végzettséggel rendelkező legalább öt éve teljes jogú egyháztagok köréből kell megválasztani.

6. § (1) Az eljáró bírósági tanács összesen három tagból áll. A tanács tagjai közül legalább egy személy lelkészi és legalább egy személy jogi végzettségű.

(2) Az eljáró bírói tanács tagjait a bíróság elnöksége jelöli ki. Elnökét a tagok maguk választják meg.

(3) Az elnökség tagjai az ügy tárgyalásában és a határozat meghozatalában nem vesznek részt.⁴

7. § (1) Az egyházmegyei bíróság első fokon határoz:

a) az esperes és az egyházmegyei gondnok kivételével az egyházközség és az egyházmegye tisztségviselőinek minden fegyelmi, illetve igazgatási ügyében,

b) az egyházmegyében nyilvántartásba vett, lelkészi szolgálatban álló és szolgálatban nem álló lelkészi képesítésű és jellegű személyek minden fegyelmi, illetve igazgatási ügyében,⁵

c) az egyházközségek, valamint az egyházmegyék és azok intézményei igazgatási ügyében.

(2) Másodfokon határoz az egyházközség, az egyháztagok fegyelmi, illetve igazgatási ügyében hozott presbitériumi határozat elleni benyújtott fellebbezések ügyében. [53.§ (4) bekezdés].

8. § Az egyházmegyei bíróság tárgyalásáról jegyzőkönyvet kell felvenni, amelynek részletes szabályait a 48. § tartalmazza.

9. § (1) Minden egyházmegye alakít bíróságot, de több egyházmegye megállapodhat közös bíróság létrehozásában is. Közös bíróság alakításakor a bíróság elnökségének azt az egyházmegyei elnökséget kell tekinteni, amelyik egyébként az adott ügyben területileg illetékes lenne.⁶

(2) Amennyiben a közös bíróság e törvény szerint illetékes elnöksége bármely okból nem járhat el az ügyben, az elnökségi teendőket az illetékes egyházkerületi bíróság elnöksége által kijelölt egyházmegyei elnökség látja el.⁷

II. fejezet

Az egyházkerületi bíróság

10. § (1) Az egyházkerületi bíróság elnöksége az egyházkerület püspöke és főgondnoka.

(2) Az egyházkerületi bíróságot az egyházkerületi bírák alkotják, akiket az általános tisztújítás során az alakuló egyházkerületi közgyűlés választ meg a teljes jogú egyháztagok köréből, melynek során az egyházmegyék arányos képviselését lehetőleg biztosítani kell.

(3) Az egyházkerületi bíróság egyenlő arányban, legalább négy lelkészi és négy világi tagból áll. A világi tagokat lehetőleg jogi végzettséggel és gyakorlattal rendelkező, legalább öt éve teljes jogú egyháztagok köréből kell megválasztani.⁸

(4) Az eljáró bírósági tanács három tagból, fellebbezési ügyben öt tagból áll. A tanács tagjai közül legalább egy személy lelkészi és legalább egy személy jogi végzettségű.

(5) Az eljáró bírói tanács tagjait a bíróság elnöksége jelöli ki. Elnökét a tagok maguk választják meg.

(6) Az elnökség tagjai az ügy tárgyalásában és a határozat meghozatalában nem vesznek részt.⁹

11. § (1) Az egyházkerületi bíróság első fokon határoz:

a) a püspök és az egyházkerületi főgondnok kivételével az egyházkerület tisztségviselői, valamint az esperesek és az egyházmegyei gondnokok minden fegyelmi és igazgatási ügyében,

b) az egyházkerületi intézmények igazgatási ügyeiben.

⁴ A 6. § (3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁵ A 7. § (1) bekezdés b) pontját a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁶ A 9. § (1) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁷ A 9. § (2) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. számú zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény iktatta be.

⁸ A 10. § (3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁹ A 10. § (6) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

(2) Másodfokon mint fellebbezési bíróság határoz az egyházmegyei bíróságtól fellebbezés folytán felterjesztett fegyelmi és igazgatási ügyekben.

III. fejezet Zsinati Bíróság

12. § (1) A Zsinati Bíróság elnöksége a Zsinat lelkeszi és világi elnöke.

(2) A Zsinati Bíróságot alkotják a Zsinat által a Zsinat időtartamára a legalább öt éve teljes jogú egyháztagok köréből titkos szavazás útján választott húsz zsinati bírósági bíró, lelkeszi és világi bírák egyenlő arányban.

(3) A Zsinati Bíróság tagjául kiemelkedő elméleti felkészültséggel és gyakorlati tapasztalatokkal bíró lelkeszket, teológiai tanárokat, világi tagnak pedig lehetőleg bírákat, ügyészeket, ügyvédeket és a jogtudomány művelésében kiemelkedő tudósokat kell jelölni és megválasztani.¹⁰

(4) A Dunamelléki- és a Tiszántúli egyházkerületek zsinati képviselői 6-6, és a Dunántúli- és Tiszáninneri egyházkerületek zsinati képviselői 4-4 zsinati bírót jelölnek.

13. § (1) Az eljáró bírósági tanács összesen öt tagból áll. A tanács tagjai közül legalább két személy lelkeszi és legalább két személy jogi végzettségű.

(2) Az eljáró bírói tanács tagjait a Bíróság Elnöksége jelöli ki. Elnökét a tagok maguk választják meg.

(3) Az elnökség tagjai az ügy tárgyalásában és a határozat meghozatalában nem vehetnek részt, kivéve a 16.§ szerinti eljárást.¹¹

14. § (1) A Zsinati Bíróság első fokon határoz:

- a) a püspökök és főgondnokok fegyelmi ügyeiben,
- b) a teológiai tanárok, a gyűjteményi tanács elnöke, a zsinati tanácsos, a zsinati jogtanácsos, a zsinati bírák, a Zsinati Iroda lelkeszi jellegű osztályvezetői, a zsinati fenntartású intézmények lelkeszi jellegű vezetői fegyelmi ügyében, - e minőségükben elkövetett cselekmények vonatkozásában,¹²
- c) az a) és b) pontban felsoroltak igazgatási ügyeiben,
- d) az egyházkerületek és az országos intézmények közötti igazgatási ügyekben,
- e) a Zsinati Tanács nyugdíj ügyekben hozott határozatai ellen benyújtott panaszok ügyében.¹³

(2) Másodfokon határoz az egyházkerületi bíróságtól, mint első fokon eljáró bíróságtól fellebbezés folytán felterjesztett fegyelmi és igazgatási ügyekben.

(3) Harmadfokon határoz azokban a fegyelmi ügyekben, amelyekben a másodfokú bíróságok hivatalvesztés vagy lelkeszi tevékenység gyakorlásától való eltiltás büntetést alkalmaztak. Az eljárásra az 53-61. § rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.¹⁴

(4) Rendkívüli jogorvoslatként a VI. Fejezetében foglalt rendelkezések alapján elbírálja a felülvizsgálati kérelmeket.¹⁵

15. § (1) A Zsinati Bíróság első fokon hozott, a 14.§ (1) bekezdés a)-d) pontjában foglalt határozatai ellen fellebbezésnek van helye a Zsinati Bíróság másodfokú tanácsához.

(2) A másodfokú tanács öt tagból áll. E tanácsban nem járhatnak el azok a bírák, akik az elsőfokú határozat hozatalában részt vettek.

(3) A Zsinati Bíróság felülvizsgálati tanácsa öttagú, amely tagok között nem lehetnek jelen azok, akik az első- vagy a másodfokú bíróság határozatában részt vettek.¹⁶

¹⁰ A 12. § (3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

¹¹ A 13. § (3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

¹² A 14. § (1) bekezdés b) pontját a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

¹³ A 14. § (1) bekezdés e) pontját a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

¹⁴ A 14. § (3) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. számú zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

¹⁵ A 14. § (4) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

¹⁶ A 15. § (1)-(3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

(4) A Zsinati Bíróság teljes ülése akkor határozatképes, ha az elnökségen kívül legalább tizenkét zsinati bíró jelen van.

16. § (1) A Zsinati Bíróság teljes ülése az egyházi bíráskodásban vitássá vált elvi jelentőségű kérdések vonatkozásában - vagy ha az egyházi bíróságok eltérő gyakorlatát észlelik - az egységes jogértelmezés biztosítása céljából jogegységi határozatot hozhat.¹⁷

(2) Jogegységi határozat hozatalát kezdeményezheti:

- a) a Zsinati Bíróság elnöksége vagy a Zsinat jogtanácsosa,
- b) az egyházkerületi bíróság elnöksége vagy az egyházkerületi jogtanácsos.

(3) A Zsinati Bíróság felülvizsgálati tanácsa öttagú. A felülvizsgálati tanácsban nem járhat el az a bíró, aki az első-, a másod-, illetőleg a harmadfokú határozat hozatalában részt vett.¹⁸

(4) A Zsinati Bíróság jogegységi határozata kihirdetésétől kötelező az egyházi bíróságok ítélezési gyakorlatára nézve. A jogegységi határozat kihirdetését megelőzően jogerősen befejezett ügyeket a jogegységi határozat nem érinti.¹⁹

IV. fejezet **Bírói jogsegély**

17. § Más bíróság területén bírói cselekményeket megkeresés útján kell foganatosítani. Az egyházi bíróságok kötelesek a másik bíróság vagy hatóság megkeresésének tizenöt nap alatt eleget tenni. A megkeresés teljesítését meg kell tagadni, ha az törvénybe ütközik.

V. fejezet **A bírósági hatáskör megállapítása tárgyi összefüggés alapján**

18. § Ha több olyan panaszlott van, akinek az ügyében az elsőfokú eljárás a törvény rendelkezésénél fogva más-más szintű bíróság hatáskörébe tartozik, és a cselekményeik összefüggenek, a tárgyi összefüggésnél fogva a magasabb fokú bíróság jár el.

VI. fejezet **Bírósági illetékesség**

19. § Egyháztagok fegyelmi és igazgatási ügyében az a presbitérium illetékes eljárni, amely egyházköztség tagja a panaszlott.

20. § (1) Tisztségviselők bírósági ügyében az a hatáskörrel bíró elsőfokú bíróság illetékes, amelynek a területén a tisztségviselő tisztségét betölti. Szolgálati jogviszonnyal rendelkező lelkész bírósági ügyében az az elsőfokú bíróság illetékes, amelynek a területén a lelkész szolgálati viszonya fennáll. Szolgálati viszony hiányában az illetékességre a nyilvántartás helye irányadó. Ha ugyanabban a fegyelmi ügyben több olyan panaszlott van, akire nézve első fokon más-más azonos szintű bíróság lenne hivatott eljárni, az a bíróság fog eljárni, amelyik előtt az eljárás előbb megindult.²⁰

(2) A bíróságok között felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetén az eljáró bíróságot a Zsinati Bíróság elnöksége jelöli ki. Határozata ellen fellebbezésének helye nincs.

¹⁷ A 16. § (1) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

¹⁸ A 15. § (3) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. számú zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

¹⁹ A 16. § (4) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

²⁰ A 20. § (1) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. számú zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

VII. fejezet

Bírói eskü

21. § Az egyházi bíróság tagjai kötelesek külön bírói esküt tenni az őket megválasztó testület előtt. Az eskü szövege a következő:

„Én bíró, esküszöm az élő Istenre, aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök, igaz Isten, hogy azokban az ügyekben, amelyekben mint bíró működöm közre, az egyházi törvények értelmében, a Szentírás szellemében igazságosan és lelkiismeretesen, részrehajlás nélkül, legjobb tudásom szerint fogok eljárni. A hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segítjen!”

VIII. fejezet

A képviselő

22. § (1) Egyházi bíróság előtt a fél személyesen vagy meghatalmazott útján járhat el.

(2) Meghatalmazott csak a félnek a 23. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott hozzátartozója vagy ügyvéd lehet.

(3) Nem lehet meghatalmazott:

- a) aki 18. életévét még nem töltötte be,
- b) akit jogerős bírói ítélet a közügyektől eltiltott,
- c) akit a bíróság jogerős ítéletével gondnokság alá helyezett.

(4) A meghatalmazást teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni, az ügyvédnek adott meghatalmazáshoz tanúk alkalmazása nem szükséges.

IX. fejezet

Bírák kizárása - bíróság kijelölése

23. § (1) Az ügy elintézéséből ki van zárva és abban mint bíró nem vehet részt:

- a) a fél, a féllel együtt jogosított vagy kötelezett személy,
- b) az a) pont alá eső személy képviselője, vagy olyan volt képviselője, aki az ügyben eljár,
- c) az a) vagy b) pont alá eső személynek egyeneságbeli rokona és annak házastársa, az örökbefogadó és nevelőszülő, az örökbefogadott és nevelt gyermek, a testvér, a házastárs, a jegyes - a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, valamint a testvér házastársa (hozzátartozó),²¹
- d) akit az ügyben tanúként kihallgattak, vagy akinek tanúként vagy szakértőként való kihallgatását a bíróság elrendelte,
- e) olyan határozat felülbírálásában, amelynek meghozatalában részt vett,
- f) az, akitől az ügy tárgyilagosa megítélése egyéb okokból nem várható (elfogultság).

(2) Az a)-e) pontokban felsorolt eseteket a bíróság hivatalból köteles figyelembe venni az eljárás bármely szakában.

(3) Az (1) bekezdés f) pontjában szereplő kizárási okot a fél a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást és ezt nyomban bejelentette.

24. § (1) Ha a bíró a reá vonatkozó kizárási okot maga jelentette be, vagy saját mellőzéséhez maga is hozzájárul, másik bíró behívásáról a bíróság elnöksége gondoskodik.

(2) A felmerült érdekeltségre vonatkozó kifogás tárgyában a bíróság elnöksége dönt. E döntés meghozataláig az eljárást fel kell függeszteni. Ha valamelyik bíró érdekeltségét a bíróság elnöksége megállapította, az elnökség új tag behívásáról intézkedik.

(3) Ha a kizárássra irányuló bejelentést nem maga a bíró tette, nyilatkozatát a döntés előtt be kell szerezni.

²¹ A 23. § (1) bekezdés c) pontját a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

(4) A kizárást kimondó határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, a kizárás megtagadása miatt pedig csak abban a fellebbezésben lehet panaszt tenni, amely az ügy érdemében hozott határozat ellen irányul.

25. § Ha a kizárási ok az egész bíróságra, illetve a bíróság elnökségére - kivéve a Zsinati Bíróságot - kiterjed, vagy annyi tagjára nézve áll fenn, hogy a bírói tanács nem alakítható meg, másik azonos hatáskörű bíróság kijelölésének van helye. A bíróság kijelölésének jogát az egyházmegyei bíróságot illetően az egyházkerületi bíróság elnöksége, az egyházkerületi bíróság vonatkozásában pedig a Zsinati Bíróság elnöksége gyakorolja.

III. RÉSZ

ELJÁRÁS KISEBB SÚLYÚ VÉTSÉGEK ESETÉBEN

26. § (1) Ha az egyháztag olyan kifogásolható magatartást tanúsít, amely a fegyelmi vétség súlyát nem éri el, őt a presbitérium elnöksége intésben részesítheti.

(2) Az intés történhet

- a) négy szemközt,
- b) a presbitérium jelenlétében.

27. § (1) Ha az egyházi tisztségviselő olyan kisebb szabálytalanságot követ el, vagy olyan kifogásolható magatartást tanúsít, amely a fegyelmi vétség súlyát nem éri el, őt az illetékes egyházmegyei, egyházkerületi vagy zsinati bíróság elnöksége intésben részesítheti.

Az intés történhet:

- a) az elnökség jelenlétében,
- b) a lelkész testület jelenlétében.

28. § (1) A presbitérium elnökségének intézkedése ellen a megintett a közléstől számított tizenöt napon belül a presbitériumhoz élhet fellebbezéssel.

(2) A bíróság elnöksége által alkalmazott intés ellen a megintett a bírósághoz fordulhat, és tárgyalás tartását kérheti a közléstől számított tizenöt napon belül.

IV. RÉSZ

A FEGYELMI ÜGYEK

I. fejezet

A fegyelmi vétségek

29. § Az egyháztag fegyelmi vétséget követ el, ha az egyháztagságból fakadó jogával visszaél, vagy kötelességét szándékosan vagy súlyosan gondatlanul nem teljesíti.

30. § Az egyházi tisztségviselő fegyelmi vétségei:

- a) Isten Igéjével, illetve a Magyarországi Református Egyház hitvallásaival ellentétes tanok hirdetése és terjesztése,
- b) hivatali jogaival való visszaélés, kötelezettségeinek megszegése,
- c) az egyházi szolgálatok el nem végzése, vagy akadályoztatás esetén a megfelelő helyettesről való gondoskodás elmulasztása,
- d) a hivatali teendők végzésében való mulasztás,

- e) az egyházi anyagi javak hűtlen kezelése, s minden olyan gondatlanság, mellyel az egyháznak kárt okoz,
- f) olyan cselekmény vagy mulasztás, amely az evangélium mértéke szerinti tiszta erkölcsbe ütközik, vagy a viselt egyházi tisztség tekintélyét sérti, az egyház hitelét rontja, és a tisztségéhez szükséges bizalmat megingatja,
- g) ellenszegülés, engedetlenség az egyházi felsőbbségek törvényes rendeleteivel és határozataival szemben,
- h) egyházi felsőbbségnek, egyházi szolgáknak és egyháztagoknak szóban vagy írásban történő rágalmozása, becsületsértés, az egyházi vagy világi hatóságok, vagy nagy nyilvánosság előtti hamis vádaskodás,
- i) a törvényes ellenőrzési kötelezettség elmulasztása,
- j) bűncselekmény elkövetése,
- k) házassági kötelék felróható felbontása.

II. fejezet Fegyelmi büntetések

31. § A fegyelmi büntetések egyházztaggal szemben:

- a) feddés,
- b) megfosztás a választás és választhatóság jogától 1–6 évi időtartamra.

32. §²² (1) Egyházi tisztségviselőkkel szemben fegyelmi büntetésként a (2) bekezdés szerinti főbüntetések alkalmazhatók. A főbüntetés mellett a (8) bekezdés szerinti mellékbüntetés is kiszabható.

(2) Főbüntetések:

- a) szóbeli feddés,
- b) írásbeli megrovás,
- c) pénzbüntetés,
- d) áthelyezés,
- e) választhatóságtól megfosztás,
- f) tisztségtől való megfosztás,
- g) áthelyezés vezetői állásból beosztotti állásba,
- h) önálló lelkészből nem önálló lelkésszé minősítés,
- i) lelkészi tevékenység gyakorlásától való eltiltás,
- j) hivatalvesztés (palástvesztés).

(3) A (2) bekezdés d) pontban meghatározott áthelyezés mint főbüntetés a megválasztott gyülekezeti lelkész kivételével az önálló jogállású, a nem önálló jogállású lelkészekkel, továbbá a szolgálati viszonyuk kirendeléssel vagy kinevezéssel történő keletkezése esetén a lelkészi jellegű szolgálatot ellátó tisztségviselőkkel szemben alkalmazható.²³

(4) A (2) bekezdés i) pontban meghatározott fegyelmi büntetés csak szolgálatban nem álló lelkésszel szemben szabható ki. A (2) bekezdés j) pontban meghatározott fegyelmi büntetés pedig bármely lelkésszel szemben alkalmazható.

(5) A (2) bekezdés e), h) és i) pontokban foglalt büntetés egy évtől hat évig terjedő időtartamra szabható ki.

(6)²⁴ A (2) bekezdés g)-h) és j) pontban foglalt jogkövetkezmények csak lelkésszel szemben szabhatók ki.

(7) Akit a bíróság hivatalvesztésre (palástvesztésre) ítélt, lelkészi szolgálatot nem láthat el, lelkészi tisztsége megszűnik, lelkészi állásra nem választható és nem nevezhető ki.

²² A 32. § (1) bekezdést és a (2) bekezdés i) pontját a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította és átszámozta.

²³ A 32. § (3) bekezdést a ZS.-274/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi II. törvény módosította.

²⁴ A 32. § (1) bekezdés h) pontját és a (2)-(6) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

(8) Mellékbüntetések:

- a) a jobb javadalmazású állásra vagy magasabb egyházi tisztség viselésére való választhatóság kizárása egytől hat évig terjedő időtartamra,
- b) egyes részjogosítványok, jogosultságok meghatározott időre történő megvonása.

33. § (1) A 32. § (1) bekezdés c) és f) pontjában foglalt fegyelmi büntetés végrehajtása két évig terjedő próbaidőre felfüggeszthető, ha az elkövető személyi körülményeire tekintettel alaposan feltehető, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető. Ha a felfüggesztés ideje alatt elkövetett fegyelmi vétség miatt jogerősen újabb fegyelmi büntetést szabnak ki, a felfüggesztett büntetést végre kell hajtani, és ezt a határozatban ki kell mondani.

(2) A büntetések közül a 32. § (2) bekezdés a)-b) pont alattiak végrehajtását kihirdetés útján az eljáró bíróság foganatosítja.

(3) A 32. § (2) bekezdés c) pontban foglalt büntetés végrehajtása ügyében a bíróság megkeresi az elmarasztalt szolgálati felettesét, állásfenntartóját, munkáltatóját a pénzbüntetés levonás útján történő foganatosítása iránt.

(4) A 32. § (1) bekezdés d)-i) pontban meghatározott olyan fegyelmi büntetés kiszabása esetén, amely a szolgálati viszony adott helyen történő megszűnését eredményezi – amennyiben szükséges – a lelkési illetménylakás kiürítése iránt polgári bírósághoz kell fordulni.

(5) A pénzbüntetés az egyházi tisztségviselő előző naptári évi illetményének egyötöd részét nem haladhatja meg.

(6) A pénzbüntetés alapjául figyelembe veendő összeg az előző évi nyugdíjjárulék alapját képező jövedelem.

(7) Amennyiben a 32. § (2) bekezdés d)-j) pontja szerinti főbüntetés, illetve a (8) bekezdés szerinti mellékbüntetés kerül kiszabásra, a határozatot meg kell küldeni az illetékes egyházkerület elnöksége és a Zsinat elnöksége részére.²⁵

V. RÉSZ

A BÍRÓSÁG HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ IGAZGATÁSI ÜGYEK

34. § (1) Az egyházi tisztségviselők választása, megbízása, javadalmazása, nyugdíjazása, áthelyezése, anyagi felelősségének érvényesítése körében felmerülő jogviták, valamint az egyházközségek és egyházi szervezetek és intézményeik között felmerülő viták intézése a jogszabályok értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban az illetékes egyházi bíróság hatáskörébe tartozik.

(2) A választott önálló gyülekezeti lelkész szolgálati viszonyának egyházi közérdekből történő megszüntetéséről az egyházközség székhelye szerint illetékes egyházmegyei bíróság, esperesi, egyházmegyei lelkési főjegyzői tisztséget betöltő lelkész esetén az illetékes egyházkerületi bíróság, püspöki, egyházkerületi lelkési főjegyzői tisztséget betöltő lelkész esetében a Zsinati Bíróság dönt.²⁶

VI. RÉSZ

A BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

I. fejezet

Az előkészítő eljárás

35. § (1) Az egyházi bíróság előtti eljárás hivatalból vagy a panaszos kérelmére indulhat.

²⁵ A 33. § (7) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

²⁶ A 34. § (1)-(2) bekezdést a ZS.-274/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi II. törvény módosította.

(2) Bármely egyházi szervnél vagy hatóságnál tett bírói útra tartozó bejelentést vagy panaszt nyolc napon belül az illetékes egyházi bíróság elnökségéhez át kell tenni, és erről a panaszost értesíteni kell.

(3) Az illetékes egyházi bíróság elnöksége nyolc napon belül köteles a panaszt megvizsgálni.

(4) Amennyiben a panasz hiányos, úgy hiánypótlásra vissza kell adni azzal, hogy a panaszt a hiánypótlással és a bizonyítékok megjelölésével együtt nyolc napon belül a panasztevő jogosult ismét benyújtani. Ennek elmulasztása esetén a bíróság elnöksége a panaszt elutasítja.²⁷

(5) A bíróság elnöksége – amennyiben nincs helye a 36.§ (1) bekezdésben szabályozott eljárásnak – a szabályszerűen benyújtott panasz egy másolati példányát megküldi a panaszlottnak és felhívja, hogy nyolc napon belül terjessze elő ezzel kapcsolatos nyilatkozatát az erre vonatkozó bizonyítékokkal együtt.²⁸

36. § (1) A nyilvánvalóan alaptalan panaszt a bíróság elnöksége indokolt határozattal elutasítja. Ez ellen a határozat ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül a bíróság elnökségéhez benyújtott, de a bírósághoz címzett jogorvoslatnak van helye.

(2) Ha az (1) bekezdés alkalmazásának nincs helye, a bíróság elnöksége az ügy iratait az illetékes jogtanácsosnak adja ki, aki gondoskodik az előzetes vizsgálat lefolytatásáról.

37. § (1) A jogtanácsos az öt megválasztó fokozatos hatóság jogi képviselőjeként a fokozatos hatóság elnökségének utasításai szerint jár el.²⁹

(2) A jogtanácsos a panasz kivizsgálása során a panaszost és panaszlottat, valamint a tanúkat és szakértőket a szükséghez képest kihallgatja, az ügy felderítéséhez szükséges bizonyítékokat és okiratokat beszerzi.

(3) A vizsgálatot harminc napon belül le kell folytatni. Ez indokolt esetben az elnökség hozzájárulásával további harminc nappal meghosszabbítható.

(4) A vizsgálat befejezése után az összes irat beterjesztésével indítványt terjeszt elő a bíróság elnökségéhez, amelyben az eljárás lefolytatásának elrendelését, vagy az eljárás megszüntetését indítványozza.

38. § (1) A bíróság elnöksége a jogtanácsos indokolt javaslatára a fegyelmi eljárás elrendelését megtagadja, ha

a) a vizsgálat tárgyává tett magatartás nem képez fegyelmi vétséget,

b) ha a fegyelmi vétséget képező magatartás elévült,

c) ha a fegyelmi eljárás lefolytatásának egyéb akadálya van.

(2) Az eljárás elrendelését megtagadó határozat ellen annak kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a bíróság elnökségéhez benyújtott, de a bírósághoz címzett jogorvoslati kérelemnek van helye.

39. § Ha az eljárás megtagadásának nincs helye, a bíróság elnöksége a fegyelmi eljárás lefolytatását elrendeli, az eljáró tanácsot kijelöli. A panaszost az eljárási költségek megelőlegezésére és letétbe helyezésére kötelezheti.

40. § Igazgatási ügyekre vonatkozó eljárási szabályokat a törvény X. része tartalmazza. Az előző §-okban foglaltakat értelemszerűen alkalmazni kell azzal, hogy az eljárás során - amennyiben az ügy jellege lehetővé teszi - az egyezségkötést elő kell segíteni.

²⁷ A 35. § (4) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

²⁸ A 35. § (5) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

²⁹ A 37. § (1) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény állapította meg, ezzel egyidejűleg a további bekezdések száma módosult.

II. fejezet A tárgyalás

41. § (1) A tárgyalási határnapot a tanács elnökének úgy kell meghatározni, hogy az idézés kézbesítése és a határnap között legalább nyolc nap legyen.

(2) A tárgyalásra az adott fokozatos hatóságot képviselő jogtanácsost, a panaszost, a panaszlottat és képviselőiket idézni kell.³⁰

(3) A tanúk és szakértők indítványra vagy szükség szerint idézhetők.

(4) A panaszlottal közölni kell a panaszt és a jogtanácsos indítványát az idézéssel együtt.

42. § (1) A tárgyalás nyilvános.

(2) A bíróság a nyilvánosságot indokolt határozatával az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről bármikor kizárhatja, ha az közérdekből vagy jogos magánérdekből feltétlenül szükséges. E határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

43. § (1) A bírósági eljárás során az ügyfelet megilleti a nyilatkozattétel joga, köteles viszont legjobb tudása szerint jóhiszeműen közreműködni. Ennek érdekében az eljáró bíróság az ügyfelet jogairól és kötelességeiről tájékoztatja.

(2) A tárgyaláson a tanács elnöke felügyel a rend fenntartására és arra, hogy a felek jogait a törvény szerint gyakorolják. Azt, aki a rendet zavarja, rendreutasítja. Ismételt vagy súlyosabb rendzavarás esetén az illetőt a tereméből kiutasítja, a tárgyalást távollétében folytatja.

(3) Súlyosabb rendzavarás esetén az elnök az egyházi fegyelmi hatóság alá tartozó személyek ellen, az illetékes egyházi bíróság elnökségénél jelzéssel él fegyelmi eljárás megindítása céljából.

44. § A tanács elnöke a tárgyalást a felek és az ügy tárgyának megjelölésével megnyitja. Megállapítja, hogy a bíróság tagjai teljes számban megjelentek, továbbá, hogy a felek, a tanúk és szakértők megidézése szabályszerűen megtörtént és a tárgyalás megtartásának nincs akadálya.

45. § (1) A tárgyalás megnyitása után az elnök a bíróság tagjait és a jegyzőkönyv vezetőjét nyilatkozatra hívja fel a tekintetben, hogy nem forog-e fenn valamelyikükre nézve a 23. §-ban felsorolt kizárási ok.

(2) A bíróság tagjainak nyilatkozata után a felek és képviselőik szólítandók fel nyilatkozattételre, hogy a bíróság tagjai ellen van-e kifogásuk.

(3) Kifogás előterjesztése esetén a 23-24. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

46. § (1) A tárgyaláson a tanács elnöke által kijelölt előadó bíró ismerteti az ügyet. Ezt követően a jogtanácsos előterjeszti indítványát és a panaszlott a védekezését.

(2) A bíróság lefolytatja a bizonyítást, és ennek keretében szükség szerint a megidézett tanúkhöz és szakértőkhöz a bíróság tagjai, a jogtanácsos, a panaszos és panaszlott kérdéseket tehetnek fel, és a bíróság a felmerült ellentmondásokra szembesítést rendelhet el.

46/A. § (1) A tanút kihallgatása előtt az igazmondásra, a mentességi és a titoktartási jogára figyelmeztetni kell.

(2) Az eljárás során nem hallgatható ki tanúként, akitől testi vagy szellemi fogyatékosága miatt helyes vallomás nyilvánvalóan nem várható.

(3) A vallomástételt megtagadhatja:

- a) az eljárás alá vont panaszlott hozzátartozója (egyenesági rokona és annak házastársa, örökbefogadó és nevelőszülője, örökbefogadott és nevelt gyermeke, házastársa, jegyese, testvére, a házastárs egyenesági rokona és testvére, továbbá a testvér házastársa),
- b) aki magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná - az ezzel kapcsolatos kérdésben,

³⁰ A 41. § (2) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

c) aki hivatásánál fogva titoktartásra köteles, kivéve, ha ezalól felmentették.

A tanút a mentességi jogára a kihallgatás megkezdése előtt figyelmeztetni kell.

(4) A panaszlott az ellene folyó eljárás során szabadon védekezhet, nem terheli titoktartási kötelezettség sem a vizsgálat során, sem az ügyet elbíráló bíróság irányában, mást azonban fegyelmi vétség vagy bűncselekmény elkövetésével hamisan nem vádolhat.³¹

47. § (1) A bizonyítási eljárás befejezése után a jogtanácsos végindítványt terjeszt elő.

(2) A panaszlott vagy képviselője a jogtanácsosi végindítványban foglaltakra nyilatkozatot tehet.

(3) A bíróság a tényállást a felek előadása és a beszerzett bizonyítékok értékelése alapján állapítja meg.³²

48. § (1) A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet jegyzőkönyvvezető vezet, és amelynek tartalmaznia kell a jelenlevők megnevezését és a tárgyalás lefolyását (a panaszos, a panaszlott, a kihallgatott tanúk és szakértők vallomását, az indítványokat és észrevételeket).

(2) Ha az eljárás során a felek között egyezség jött létre, rögzíteni kell annak tartalmát és a bíróság jóváhagyó határozatát.

(3) Ha a bíróság határozata nem egyhangú, külön tanácskozási jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza a szavazásban kisebbségben maradt bíró különvéleményét. Ezeket lepecsételt zárt borítékban kell az iratokhoz csatolni és ezt csak a jogorvoslat tárgyában eljáró bíróság bonthatja fel és tekintheti meg.

(4) A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni, hogy a határozat kihirdetésénél a felek és képviselőik közül kik voltak jelen.

(5) A jegyzőkönyvet a tanács elnöke és a jegyzőkönyvvezető írja alá.

III. fejezet **A bírósági határozatok**

49. § (1) A bíróság az ügy érdemében és az eljárás folyamán felmerülő egyéb kérdésekben is határozattal dönt.

(2) A bíróság a határozat meghozatalánál a bizonyítékokat, az enyhítő és súlyosító körülményeket szabadon mérlegeli.

(3) A döntés nem terjedhet túl a jogtanácsosi indítványon és az ellenkérelmen.³³

50. § A bíróság határozatát zárt ülésen hozza meg, nyilvánosan hirdeti ki és tizenöt napon belül írásban közli a felekkel.

51. § (1) A határozat három részből áll: bevezető, rendelkező és indokolás részekből.

(2) A bevezető résznek tartalmaznia kell az ügyszámot, a bíróság, valamint a felek és képviselőik megnevezését, a határozathozatal helyét és idejét.

(3) A határozat rendelkező részének tartalmaznia kell a bíróság döntését és a jogorvoslatra vonatkozó tájékoztatót. Utalni kell a fellebbezés lehetőségére vagy kizártságára, annak határidejére, címzettjére és benyújtásának helyére.

(4) A határozat indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyek a bíróság határozata alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényállást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

³¹ A 46/A. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény állapította meg.

³² A 47. § (3) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény iktatta be.

³³ A 49. § (3) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény iktatta be.

(5)

- a) A határozat rendelkező részében dönteni kell az eljárási költségekről és azok viseléséről is. Költségek: a bíróság tagjai, a jogtanácsos, a tanúk, a szakértők útiköltségei, napidíjai és az eljárás során felmerült összes egyéb költség. Költség a felet képviselő ügyvéd készkiadása és munkadíja is.
- b) Fegyelmi ügyben a bíróság kötelezi a panaszlottat az eljárási költségek részben vagy egészben történő megfizetésére, amennyiben őt vétkesnek mondja ki.
- c) Igazgatási ügyben a bíróság a költségek viselése felől az összes adat mérlegelésével dönt.

(6) Ha a bíróság a fegyelmi ügyben a panaszlottat felmenti, vagy az eljárást megszünteti - kivéve a 77. § (1) bekezdésben foglaltakat - a panaszlott és meghatalmazottja költségeit az elsőfokú bíróságot megválasztó egyházi szervezet viseli.

52. § Egyházi javadalmat élvező személy terhére megállapított költségeket a teljesítési határidő eredménytelen eltelte után a bíróság felhívására a jogerős határozat alapján a folyósított havi illetményéből, annak egyharmad (1/3) része erejéig le kell vonni, és a bíróság rendelkezése szerint kell átutalni.

IV. fejezet **A fellebbezés**

53. § (1) Fegyelmi ügyben fellebbezésre jogosult a panaszlott, a panaszos, a jogtanácsos, a hivatalból indult eljárásban az elnökség, valamint az eljárásban részt vett azon személy, akire nézve a határozat rendelkezést tartalmaz.

(2) Fellebbezésnek a bíróság ügydöntő és azon határozata ellen van helye, amelyre nézve ezt a törvény kifejezetten megengedi.

(3) Az olyan bírósági vagy elnökségi hatáskörben meghozott határozat, illetőleg intézkedés ellen, amely külön fellebbezéssel nem támadható meg, az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben lehet jogorvoslatot kérni.³⁴

(4) Az egyháztagok fegyelmi és a bírósági hatáskörbe tartozó igazgatási ügyében hozott presbitériumi határozat ellen fellebbezésnek van helye az illetékes egyházmegyei bírósághoz.

54. § (1) A fellebbezést a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a határozatot hozó bíróságnál kell benyújtani.

(2) Ha a fellebbezés elkésett, vagy nem a jogosulttól származik, illetőleg olyan határozat ellen irányul, amely ellen a fellebbező nem fellebbezhet, a fellebbezést a határozatot hozó bíróság elutasítja. A bíróság a határozatot tárgyaláson kívül is meghozhatja.

(3) A fellebbezést elutasító határozat ellen egyfokú fellebbezésnek van helye, amelyet a másodfokon eljáró bíróság tárgyaláson kívül is elbírálhat.³⁵

(4) A fellebbezési határidőt mulasztó fél a határidő lejártát követő tizenöt napon belül elfogadható indokolással igazolhatja mulasztását. Az igazolás elfogadása felől az elsőfokon eljáró bíróság dönt. Határozata ellen külön fellebbezésnek van helye.

54/A. §³⁶ (1) A fellebbezési határidőt mulasztó fél a határidő lejártát követő tizenöt napon belül igazolással élhet. Az igazolási kérelmet a fellebbezéssel támadható határozatot hozó bírósághoz kell benyújtani.

(2) Az igazolási kérelemben a mulasztás okát elő kell adni, a mulasztás vétlenségét valószínűsíteni kell, és egyidejűleg a fellebbezést is elő kell terjeszteni.

³⁴ Az 53. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

³⁵ Az 54. § (2)-(3) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

³⁶ Az 54/A. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény iktatta be.

(3) Az igazolási kérelem tárgyában a fellebbezéssel támadható határozatot hozó bíróság tárgyaláson kívül dönt.

(4) Az igazolási kérelmet elutasító határozat ellen egyfokú fellebbezésnek van helye.

55. § A fellebbezésnek a határozat végrehajtására – ha e törvény kivételt nem tesz - halasztó hatálya van.³⁷

56. § (1) A fellebbezett ügy iratait a fellebbezési határidő lejártától számított nyolc napon belül a bíróság köteles a felsőbb fokú bíróság elnökségéhez felterjeszteni.

(2) A fellebbezési eljárás során a 41-48. § szabályai megfelelően irányadók.

(3) A fellebbezési tárgyalás határnapjáról a másodfokon eljáró kerületi- vagy zsinati jogtanácsost is értesíteni kell a határozat és a fellebbezés megküldésével.

57. § A fellebbezési tárgyaláson a tanács elnöke által kijelölt előadó bíró ismerteti az ügyet. Ezt követően a jogtanácsos és a panaszlott teszi meg észrevételeit.

58. § (1) A fellebbezési bíróság az első fokon eljáró bíróság által megállapított tényállás alapján határoz, figyelembe véve a felek által a fellebbezési eljárás során újonnan előadott és bizonyított tényeket is.

(2) A fellebbezési bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyja, megváltoztatja, hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot – szükség esetén - új eljárásra utasítja, vagy az eljárást megszünteti.

59. § Ha a fellebbezési bíróság az ügyet a tényállás tisztázatlansága miatt nem tudja elbírálni, az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot megfelelő iránymutatással új eljárásra utasítja.³⁸

60. § (1) A fellebbezési bíróság az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi és az első fokú bíróságot az eljárás megismétlésére utasítja,

a) ha az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva,

b) ha az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt eseteket a fellebbezési bíróságnak hivatalból kell figyelembe vennie.³⁹

61. § A fellebbezési bíróság határozatát az első fokon eljáró bíróság elnöksége útján kézbesíti.

V. fejezet **Az újrafelvétel**

62. §⁴⁰(1) A jogerős érdemi határozat ellen újrafelvételi eljárásnak van helye, ha az 53. § (1) bekezdésben meghatározott jogorvoslatra jogosult olyan tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírósági vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság az eljárásban nem bírált el, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – a reá nézve kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna.

(2) Újrafelvételi eljárásnak csak akkor van helye, ha a kérelmező a kérelemben említett tény, bizonyítékot vagy határozatot a korábbi eljárás során önhibáján kívül nem érvényesíthette.

(3) Az újrafelvétel iránti kérelmet az első fokon eljáró bíróságon kell előterjeszteni.

63. § Az újrafelvétel iránti kérelem előterjesztésének határideje a jogerős határozat szabályszerű közlésétől számított két év. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

³⁷ Az 55. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

³⁸ Az 59. §-t a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

³⁹ Az 60. § (2) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁴⁰ A 62. § (1)-(2) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította, továbbá a (3) bekezdést iktatta be.

64. §⁴¹ Ha az újrafelvételi eljárás sikere valószínűnek mutatkozik, a bíróság a megtámadott határozat végrehajtását kérelemre felfüggesztheti. E határozatát a bíróság utóbb maga is megváltoztathatja.

65. § Az újrafelvételt elutasító határozat ellen egyfokú fellebbezésnek van helye.

66. § Az újrafelvételi eljárás lefolytatására a jelen törvényben foglalt eljárási szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

67. § A választás érvényessége vagy érvénytelenítése tárgyában folytatott bírósági ügyekben újrafelvételnek nincs helye.

68. § Az újrafelvételi eljárásban nem vehet részt az a bíró, aki az alaphatározat meghozatalában részt vett.

VI. fejezet **A felülvizsgálat**

69. § A bíróság jogerős ügydöntő határozata vagy határozatának meghatározott része ellen felülvizsgálatnak van helye, ha törvénysértő büntetést szabtak ki vagy intézkedést alkalmaztak. Felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a jogerős határozat anyagi jogszabályt sért, a határozatot az eljárási jogszabályok megsértésével hozták meg, és ezek az ügy eldöntését érdemben befolyásolták.⁴²

70. § (1) A felülvizsgálati kérelem benyújtására jogosultak igazgatási ügyben a felek, fegyelmi ügyben az 53. § (1) bekezdésben meghatározott jogorvoslatra jogosultak.⁴³

(2) A beadványban meg kell jelölni azt a jogszabálysértést, amelyre a kérelmező felülvizsgálati kérelmét alapozza.

(3) Felülvizsgálati eljárásnak nincs helye, ha a kérelem benyújtására egyébként jogosult a rendes jogorvoslati lehetőségeket nem merítette ki.

(4) A felülvizsgálati kérelemnek a határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, de kérelemre a bíróság elnöksége vagy az eljáró tanács a határozat végrehajtását felfüggesztheti.⁴⁴

71. § A felülvizsgálati kérelmet a jogerős határozat közlésétől számított hatvan napon belül lehet előterjeszteni az alapügyben eljáró elsőfokú bíróságnál. A bíróság a felülvizsgálati kérelmet az ügy irataival harminc napon belül köteles felterjeszteni a Zsinati Bírósághoz.

72. § A Zsinati Bíróság Elnöksége harminc napon belül a kérelmet megvizsgálja, és a kérelmezőt beadványa kiegészítésre hívja fel, ha a kérelemből nem lehet megállapítani, hogy azt milyen jogszabálysértésre alapozták. A törvényben kizárt, nem jogosulttól származó, ismételt vagy elkésett indítványt a Zsinati Bíróság Elnöksége elutasítja. Elutasítja a kérelmet akkor is, ha megállapítható, hogy a kérelmező a rendes jogorvoslati lehetőségeket nem merítette ki, illetve az e paragrafusban meghatározott felhívásnak tizenöt napon belül nem tesz eleget.⁴⁵

73. §⁴⁶(1) Ha a felülvizsgálati kérelmet nem a jogtanácsos terjeszti elő, azt a Zsinati Bíróság Elnöksége a zsinati jogtanácsos részére az ügy irataival együtt nyilatkozattétel végett megküldi.

(2) A zsinati jogtanácsos köteles észrevételeit a felhívástól számított harminc napon belül, de legkésőbb a tárgyaláson előterjeszteni.

⁴¹ A 64. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁴² A 69. §-t a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁴³ A 70. § (1) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁴⁴ A 70. § (2)-(4) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁴⁵ A 72. §-t a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁴⁶ A 73. §-t a ZS.-280/2013.04.25. számú zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

74. §^{47A} Felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A Zsinati Bíróság a jogerős határozat meghozataláig keletkezett iratok és bizonyítékok alapján hozza meg döntését.

75. §⁴⁸ (1) Ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a Zsinati Bíróság a felülvizsgálati kérelmet elutasítja, és a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

(2) Ha a határozat anyagi jogszabályt, vagy – az (1) bekezdés szerinti eljárási szabálysértés kivételével – eljárási jogszabályt sért, és a döntéshez szükséges tények megállapíthatóak, a Zsinati Bíróság a jogszabálysértő határozat helyett a jogszabályoknak megfelelő határozatot hoz.

(3) Ha a jogszerű határozat hozatalának a (2) bekezdés szerinti feltételei nem állnak fenn, a Zsinati Bíróság a tényállás megállapításához szükséges bizonyítás lefolytatása céljából a megtámadott határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és az ügyben eljárt első-, másod- vagy harmadfokú bíróságot új eljárásra és új határozathozatalára utasítja.

(4) Ha a Zsinati Bíróság a jogszabálysértő határozatot hatályon kívül helyezi, az új eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat adhat.

76. §⁴⁹ Felülvizsgálati eljárásban meghozott határozat ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

VII. RÉSZ

A HATÁROZATOK VÉGREHAJTÁSA

77. § (1) Jogerős bírósági határozat alapján végrehajtásnak van helye.

(2) Jogerős az a bírósági határozat:⁵⁰

- a) amely elleni fellebbezési jogukról a felek lemondtak,
- b) amely ellen a törvényes határidőben a jogosultak egyike sem jelentett be fellebbezést, vagy a fellebbezést visszavonta,
- c) amely ellen további fellebbezésnek a törvény értelmében nincs helye.

78. § (1) A bíróság jogerőre emelkedett, ügydöntő határozatát jogerősítési záradékkal látja el, és megküldi a feleknek.

(2) A jogerős határozatokat az egyházkerület elnökségével az első fokon eljárt bíróság elnöksége közli. Az egyházkerület elnöksége a fegyelmi büntetésekről nyilvántartást vezet.

(3) Amennyiben a bíróság választhatóságtól megfosztás, tisztségtől való megfosztás, áthelyezés vezetői állásból beosztotti állásba, önálló lelkészből nem önálló lelkésszé minősítés, hivatalvesztés, lelkési tevékenység gyakorlásától eltiltás büntetést szab ki [32. § (1) bekezdés e)- j) pont], a jogerős határozatot hozó egyházi bíróság elnöksége a határozatot köteles a jogerőre emelkedést követő tizenöt napon belül megküldeni a Zsinat Elnökségének, amely a határozat rendelkező részét a Magyarországi Református Egyház hivatalos közlönyének következő számában közzéteszi.⁵¹

79. § A végrehajtás elrendeléséről az első fokon eljárt bíróság elnöksége gondoskodik.

VIII. RÉSZ

A FELFÜGGESZTÉS

⁴⁷ A 74. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁴⁸ A 75. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁴⁹ A 76. §-t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁵⁰ A 77. § (1)-(2) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁵¹ A 78. § (3) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

80. § (1) A bíróság elnöksége vagy az eljáró tanács a fegyelmi eljárás során a fegyelmi eljárás alá vont személyt szolgálatából vagy tisztségéből felfüggesztheti:

- a) ha ellene büntetőeljárás van folyamatban,
- b) ha a felfüggesztés a fegyelmi vétség súlyára vagy jellegére tekintettel szükséges.⁵²

(2) A bíróság elnökségének a tudomásszerzést követően haladéktalanul, hivatalból meg kell indítani a fegyelmi eljárást, és ezzel egyidejűleg intézkedni kell a lelkész szolgálatból való felfüggesztéséről, ha a lelkész házassága felbontása iránt eljárást kezdeményezett, vagy ellene ilyen eljárást tettek folyamatba, illetve házastársától három hónapnál hosszabb ideje külön él.⁵³

(3) A bíróságnak a tisztségviselőt tisztségéből fel kell függeszteni, ha határozatában a 32. § (2) d), f), h)-j) pontjában meghatározott fegyelmi büntetést alkalmazta, a határozat jogerőre emelkedéséig terjedő időtartamra.⁵⁴

81. § (1) A felfüggesztés kimondására vagy megszüntetésére az a bíróság illetékes, amely a tisztségviselő ügyében első fokon eljárni hivatott. A felfüggesztés tárgyában - a tárgyalás mellőzésével is - indokolt határozatot hoz.⁵⁵

(2) A felfüggesztés tárgyában hozott határozat ellen halasztó hatállyal nem bíró egyfokú fellebbezésnek van helye, amelyet a másodfokú bíróság tizenöt napon belül köteles elbírálni.

(3) A bíróság elnöksége a felfüggesztést legfeljebb harminc napra, illetve az eljáró tanács megalakulásáig mondhatja ki. Az eljáró tanács ezt legfeljebb kétszer hatvan nappal hosszabbíthatja meg.⁵⁶

82. § (1) A felfüggesztett tisztségviselő részére a természetben járó javadalmán kívül illetményének felét kell folyósítani.

(2) A bíróság a felfüggesztésről értesíti a felfüggesztett szolgálati felettesét, aki a felfüggesztett helyettesítéséről gondoskodik.

83. § A felfüggesztés megszűnik:

- a) ha a bíróság az eljárást jogerős határozattal megszüntette,
- b) ha a 81. § (3) bekezdésben meghatározott idő letelt⁵⁷,
- c) ha a bíróság a tisztségviselővel szemben kiszabott jogerős ítéletében nem alkalmazott hivatalvesztés fegyelmi büntetést.

84. § A visszatartott illetményt a tisztségviselőnek ki kell fizetni, hogyha a bíróság nem alkalmazott a 32. § (2) bekezdés f) vagy j) pontjában meghatározott fegyelmi büntetést.⁵⁸

85. §⁵⁹ (1) A fegyelmi eljárás a bíróság jogerős érdemi határozatával megszüntethető, ha a panaszlott a bírósági eljárás során tisztségéről és a hozzá fűződő minden igényéről - beleértve az újabb választhatóságra való jogáról is - lemond. ⁶⁰A lemondással – amennyiben a bíróság elfogadja – a lelkészi jogviszony megszűnik. Amennyiben a bíróság az ügy súlya vagy egyéb ok miatt a lemondást nem fogadja el, az eljárás folytatódik és a 32. § (2) és (8) bekezdésben foglaltak szerinti fegyelmi büntetés és mellékbüntetés szabható ki.

⁵² A 80. § (1) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁵³ A 80. § (2) bekezdést a ZS.-237/2012.11.16. sz. zsinati határozattal elfogadott 2012. évi III. törvény iktatta be.

⁵⁴ A 80. § (3) bekezdést ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁵⁵ A 81. § (1) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁵⁶ A 81. § (3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁵⁷ A 83. § b) pontját a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁵⁸ A 84. § -t a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

⁵⁹ A 85. § (1) bekezdést a ZS.-53/2016.05.11. sz. zsinati határozattal elfogadott 2016. évi II. törvény módosította.

⁶⁰ A 85. § (1) bekezdést a ZS.-3/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi II. törvény módosította.

(2) A fegyelmi vétségéből származó kárigény érvényesítését - a panaszlottal szemben - sem a lemondás, sem az eljárás megszüntetése nem érinti.

⁶¹(3) A fegyelmi eljárást a bíróság megszüntetheti, ha a panaszlott a bírósági eljárás során tisztségéről, lelkészi és a hozzá fűződő minden igényéről lemond. A lemondással a lelkész korábban betöltött tisztsége megszűnik, és az erre vonatkozó eljárásrend szerint az illetékes egyházmegyénél kérheti lelkészi képesítése hatályban tartását.

(4) Amennyiben a bíróság az ügy súlya vagy egyéb ok miatt a tisztségről történő lemondás ellenére is az eljárás folytatását rendeli el, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján olyan büntetést szabhat ki, amelyet a törvény a szolgálati viszonyban nem álló lelkészek számára lehetővé tesz.

(5) A bíróság az eljárást megszünteti, ha a panaszlott a betöltött tisztségén túl lelkészi jellegéről is lemond. Ebben az esetben a bíróság egy ténymegállapító határozattal befejezi az eljárást, amely határozat tartalmazza, hogy a lelképásztor ellen indult eljárás a lelkészi jellegről való lemondás okán nem folytatható le.

IX. RÉSZ

KÜLÖNLEGES SZABÁLYOK A FEGYELMI ELJÁRÁSNÁL

I. fejezet

86. § Nyugdíjasként tovább szolgáló egyházi tisztségviselő ellen akár nyugdíjazása előtt, akár nyugdíjasként elkövetett fegyelmi vétsége miatt fegyelmi eljárás indítható.⁶²

II. fejezet

Az elévülés

87. § (1) Fegyelmi eljárást a vétségnek az illetékes fegyelmi hatóság tudomására jutásától számított hat hónapon belül lehet megindítani.

(2) Fegyelmi eljárást a fegyelmi vétség elkövetésétől számított két éven belül - bűncselekmény elkövetése esetén két éven túl is, - de legkésőbb a büntetőeljárás jogerős befejezésétől számított három hónapon belül lehet megindítani.

(3) A bíróság igazgatási hatáskörébe tartozó polgári jogi igények az esedékességtől számított öt év alatt évülnek el.

X. RÉSZ

MENTESÜLÉS A FEGYELMI BÜNTETÉS HÁTRÁNYOS KÖVETKEZMÉNYEI ALÓL

88. § (1) A fegyelmi büntetéssel sújtott tisztségviselő a törvény erejénél fogva mentesül a fegyelmi büntetés hátrányos következményei alól:

- a) a feddés büntetés esetében a határozat jogerőre emelkedésével,
- b) az írásbeli megrovás esetében a jogerőre emelkedésétől számított egy év elteltével,
- c) pénzbüntetés esetében a kifizetésétől számított 1 év elteltével,
- d) segéd- vagy beosztott lelkész áthelyezése esetén a határozat jogerőre emelkedésétől számított két év elteltével.
- e) tisztségtől megfosztás esetén a határozat jogerőre emelkedésétől számított hat év elteltével,

⁶¹ A 85. § (3)-(5) bekezdését a ZS.-3/2017.05.23. sz. zsinati határozattal elfogadott 2017. évi II. törvény iktatta be.

⁶² A 86. §-t a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

- f) választhatóságtól megfosztás esetén a jogerős határozatban kiszabott idő elteltével,
- g) áthelyezés vezetői állásból beosztotti állásba büntetés kiszabása esetén a jogerős határozatban kiszabott idő elteltével,
- h) önálló lelkészből nem önálló lelkésszé minősítés esetén a jogerős határozatban kiszabott idő elteltével,
- i) a hivatalvesztésre ítélt tisztségviselőt a határozat jogerőre emelkedését követő hat év elteltével – kérelmére – a Zsinati Bíróság a Lelkészképesítő Bizottság állásfoglalásának beszerzése után mentesítheti a büntetés hátrányos következményei alól, ha az egyházban végzett tevékenysége és példamutató magatartása alapján arra érdemes.⁶³

(2) A Zsinati Bíróság a fegyelmi büntetéssel sújtott tisztségviselőt kérelmére az (1) bekezdésben meghatározott idő eltelte előtt is mentesítheti a fegyelmi büntetés hátrányos következményei alól, ha kiemelkedő szolgálata és példamutató magatartása alapján arra érdemes.

(3) A hátrányos következmények alóli mentesítés nem jelenti egyben a fegyelmi eljárást megelőző állapot visszaállítását, különös tekintettel a szolgálati helyre és beosztásra.⁶⁴

XI. RÉSZ

ELJÁRÁS IGAZGATÁSI ÜGYEKBEN

89. § (1) A törvény 34.§-ában meghatározott igazgatási ügyekben e részben foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.⁶⁵

(2) Ha más jogszabály szorosabb határidőt nem ír elő, úgy az igazgatási ügy bírósághoz történő beérkezését követően a bíróság harminc napon belül köteles az előkészítő eljárást megtenni, és köteles az elsőfokú ügyszöveget határozatot kilencven napon belül meghozni. Ez utóbbi határidőt a bíróság elnöke egy ízben indokolt esetben legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja. Erről a feleket köteles értesíteni.

(3) Választással kapcsolatos bírósági eljárásban e törvény XII. részében meghatározott soronkívüliségi szabályokat kell alkalmazni.⁶⁶

90. § (1) Hatáskör és illetékesség:

- a) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő és az egyházmegye vagy az egyházmegyei intézmény közötti jogvitában az egyházkerületi bíróság elnöksége által kirendelt egyházmegyei bíróság,
- b) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő és az egyházkerület közötti jogvitában a Zsinati Bíróság Elnöksége által kirendelt egyházkerületi bíróság
- c) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő és a Zsinat közötti jogvitában a Zsinati Bíróság jár el,
- d) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő és az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek vagy egyházi intézmények közötti jogvitában az egyházmegyei bíróság,
- e) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő az egyházmegye és a hozzá tartozó egyházközség vagy egyházi intézmény közötti jogvitában az egyházkerületi bíróság elnöksége által kirendelt másik egyházmegyei bíróság,
- f) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő és az azonos egyházkerület különböző egyházmegyéihez tartozó egyházközségek vagy egyházi intézmények közötti jogvitában az egyházkerületi bíróság elnöksége által kirendelt, nem érintett egyházmegyei bíróság,

⁶³ A 88. § (1) bekezdés a)-i) pontját a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁶⁴ A 88. § (3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁶⁵ A 89. § (1) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

⁶⁶ A 89. § (3) bekezdést a ZS.-75/2005. sz. zsinati határozattal elfogadott 2005. évi VI. törvény módosította.

- g) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő egy egyházkerülethez tartozó egyházmegyék közötti jogvitában az egyházkerületi bíróság,
- h) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő különböző egyházkerületekhez tartozó egyházmegyék közötti jogvitában a Zsinati Bíróság Elnöksége által kirendelt nem érintett egyházkerületi bíróság,
- i) az igazgatási ügyben érintett egyháztag vagy egyházi tisztségviselő és egyházkerület és a hozzá tartozó egyházi szervezet közötti jogvitában a Zsinati Bíróság Elnöksége által kirendelt nem érintett egyházkerületi bíróság jár el.

(2) A felek által kiválasztott bíróság jár el, ha valamennyi fél erre irányuló kérelmet terjeszt elő, figyelemmel az (1) bekezdésben megállapított hatásköri szabályokra.

(3) Nem lehet kirendelni azt a bíróságot, amely ellen valamennyi érintett tiltakozott.

(4) A bírák kizárása ügyében a 23-25. § rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a bíróság elnökének kizártsága kiterjed a bíróság egészére.

91. § (1) Amennyiben az ügy jellege lehetővé teszi, a Bíróság Elnökségének meg kell kísérelni a felek közötti egyezség létrehozását.

(2) Ha a rendelkezésre álló iratok alapján az ügy eldönthető, az eljáró tanács elnöke ezt írásban közli a felekkel. Amennyiben nyolc napon belül nem kéri tárgyalás megtartását, a bíróság tárgyalás mellőzésével hozza meg határozatát.⁶⁷

(3) Amennyiben a bíróság tárgyalást tart a 41-48. § rendelkezései szerint kell eljárni, de zárt tárgyalás nem rendelhető el.

92. § A határozatokra vonatkozóan a 49-52. § rendelkezéseit kell figyelembe venni.

93. § (1) A határozat ellen egyfokú fellebbezésnek van helye.

(2) A másodfokú eljárásban is lehetősége van a bíróságnak a tárgyalás mellőzésére a 91. §-ban foglaltak szerint.

(3) Egyébként a fellebbezésre vonatkozó 53-61. § értelemszerűen alkalmazandók.

94. § Újrafelvételnek nincs helye.

95. § A határozatok végrehajtására a 77. § és a 79. § rendelkezései vonatkoznak.

XII. RÉSZ

SORON KÍVÜLI ELJÁRÁS

96. § (1) A választási bizottság jelöléssel vagy választással kapcsolatos határozata ellen benyújtott panasz esetén az illetékes bíróság elnöksége - e törvény 23-24. § figyelembevételével - az előkészítő eljárásra vonatkozó eljárási cselekmények mellőzésével három napon belül kirendeli az eljáró tanács tagjait.

(2) Az elnökség a kirendelésről szóló határozatot megküldi az eljáró tanács tagjainak, valamint az illetékes jogtanácsosnak azzal a felhívással, hogy három napon belül tegye meg írásbeli indítványát.

(3) Az elnökség a kirendelésről értesíti a panaszost azzal a felhívással, hogy amennyiben tárgyalás tartását kéri, vagy bizonyítási indítványa van, azt a felhívás kézhezvételétől számított három napon belül jelentse be, ellenkező esetben az eljáró tanács a rendelkezésre álló iratok alapján, tárgyalás mellőzésével határoz.

⁶⁷ A 91. § (2) bekezdést a ZS.-280/2013.04.25. sz. zsinati határozattal elfogadott 2013. évi III. törvény módosította.

97. § (1) Az eljáró tanács tárgyalás tartása esetén ötnapos tárgyalási időközzel megidézi a panaszost és a jogtanácsost azzal a figyelmeztetéssel, hogy távolmaradásuk a tárgyalás megtartásának nem képezi akadályát.

(2) Az eljáró tanácsnak a panasz beérkezésétől számított legkésőbb harminc napon belül ügydöntő határozatot kell hozni.

(3) Az eljáró tanács a határozatot annak meghozatalától számított három napon belül írásba foglalja, és azt megküldi a bíróság elnökségének, a korábbi határozatot hozó választási bizottságnak, a panaszosnak és a jogtanácsosnak.

(4) A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye, az a kihirdetés napjával jogerőre emelkedik.

(5) Választással kapcsolatos bírósági eljárásban újrafelvételnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

XIII. RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

98. § (1) A **2000. évi I. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 1997. február 27-én megnyílt XI. Zsinatának 9. ülészsaka. A 2000. évi I. törvény 2000. július 1. napján lépett hatályba.

(2) A **2005. évi VI. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2003. február 28-án megnyílt XII. Zsinatának 8. ülészsaka. A 2005. évi VI. törvény 2006. január 1. napján lépett hatályba.

A 2005. évi VI. törvény az alábbi szakaszokat módosította: 2. § (2) bekezdés, 6. § (3) bekezdés, 9. §, 10. § (3) és (6) bekezdés, 12. § (3) bekezdés, 13. § (3) bekezdés, 14. § (1) és (4) bekezdés, 15. §, 16. § (1) és (4) bekezdés, 23. § (1) bekezdés c) pont, 32. § (1) bekezdés h) pont, és (2)-(6) bekezdés, 33. § (4), (5) és (7) bekezdés, 35. § (4) és (5) bekezdés, 59. §, 60. § (2) bekezdés, 69. §, 70. § (2)-(4) bekezdés, 72. §, 73. § (2) bekezdés, 74. §, 75. §, 81. § (1) és (3) bekezdés, 83. § b) pont, 86. §, 88. §, 89. § (3) bekezdés, 96. §, 97. §.

(3) A **2006. évi III. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2003. február 28-án megnyílt XII. Zsinatának 10. ülészsaka. A 2006. évi III. törvény 2007. január 1. napján lépett hatályba.

A 2006. évi III. törvény az alábbi szakaszt módosította: 78. §.

(4) A **2012. évi III. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2009. február 25-én megnyílt XIII. Zsinatának 11. ülészsakán született ZS.-237/2012.11.16 számú zsinati határozat. A 2012. évi III. törvény 2013. január 1. napján lépett hatályba. A 2012. évi III. törvény az alábbi szakaszt módosította: 80. §.

(5) A **2013. évi II. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2009. február 25-én megnyílt XIII. Zsinatának 12. ülészsakán született ZS.-274/2013.04.25. számú zsinati határozat. A 2013. évi II. törvény 2013. július 1. napján lépett hatályba. A 2013. évi II. törvény az alábbi szakaszokat módosította: 32. § (3) bekezdés, 34. § (1)-(2) bekezdés.

(6) A **2013. évi III. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2009. február 25-én megnyílt XIII. Zsinatának 12. ülészsakán született ZS.-280/2013.04.25. számú zsinati határozat. A 2013. évi III. törvény 2013. július 1. napján lépett hatályba. A 2013. évi III. törvény az alábbi szakaszokat módosította: 2. §, 7. §, 9. §, 14. §, 15. §, 20. §, 32. §, 33. §, 35. §, 37. §, 41. §, 47. §, 49. §, 53. §, 54. §, 55. §, 62. §, 64. §, 70. §, 73. §, 74. §, 75. §, 76. §, 77. §, 78. §, 80. §, 84. §, 91. § továbbá az alábbi új szakaszokat iktatta be: 46/A. §, 54/A. §.

(7) A **2014. évi III. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2009. február 25-én megnyílt XIII. Zsinatának 14. ülészsakán született ZS.-356/2014.04.24. számú zsinati határozat. A 2014. évi III. törvény 2014. május 15. napján lépett hatályba. A 2014. évi III. törvény az alábbi szakaszt módosította: 2. § (4) bekezdés.

(8) A **2016. évi II. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2015. február 25-én megnyílt XIV. Zsinatának 4. ülészsakán született ZS.-53/2016.05.11. számú zsinati határozat. A 2016. évi II. törvény 2016. május 11. napján lépett hatályba. A 2016. évi II. törvény az alábbi szakaszt módosította: 85. §.

(9) A **2017. évi II. törvényt** megállapította a Magyarországi Református Egyház 2015. február 25-én megnyílt XIV. Zsinatának 7. ülészakán született ZS.-3/2017.05.23. számú zsinati határozat. A 2017. évi II. törvény 2013. május 23. napján lépett hatályba. A 2017. évi II. törvény az alábbi szakaszt módosította: 85. § (1) bekezdés, továbbá az alábbi új szakaszokat iktatta be: 85. § (3)-(5) bekezdés.